

ÇIĞ

Kar yağdıka katmanlar halinde birikir. Çeşitli etkenlerle birbirlerine ya da zemine tutunamayan katmanların kayma olasılığı vardır. Çığ, bu katmanların ya da blokların kayması olayıdır.

KAR ÇEŞİTLERİ

Yeni kar	: Yağdıktan sonra kristallerin orjinal biçimleri henüz bozulmamış kardır.
Yerleşen kar	: Kristallerin orjinal biçimlerinin kaybolmaya başladığı kardır.
Yuvarlak taneli kar	: Kristallerin altı ucuda kaybolmuş sadece yuvarlak gövdesi kalmış kardır.
Köşeli taneli kar	: Kristallerin uçları olmayan gövdesi irileşerek köşeli biçimi almış kardır.
Kum kar	: Kristallerin yapışkanlığı kalmamış birbirinden ayrılmış kum gibi kardır. Özellikle nem oranı düşük bölgelerde meydana gelir.
Kaba kırağı karı	: Kristalleri erimeye yüz tutmuş ancak, sert kaba kırağı biçimini almış kardır.
Erimiş kar	: Kristalleri tamamen erimiş kardır.
Buz	: Kristalleri tamamen erimiş karın donmuş ve saydamlaşmış halidir.

ÇIĞ OLUŞUMU

Çığ oluşumuna neden olan unsurlar şunlardır:

- **Tipi**
Çığların %90'ı tipi sırasında ya da tipiden hemen sonra meydana gelir. Tipinin hızı ve ısı değişimi belirleyicidir. Hızlı yağış, kısa sürede derin bir kar örtüsünün oluşmasına neden olur. Altındaki tabakayla yapışabilmesi için yeterli süre olmayınca kayma olasılığı çok yüksek olur. 3-4 gün boyunca yağın ve 60-90 cm. yi bulan bir kar pek bir tehlike oluşturmayabilir. Ancak saatte 3 cm. den daha fazla kar düşmesi tehlikeye işaret eder.
- **Sıcaklık artışı**
Sıcaklık artışı, üstteki karı eriterek ağır bir kitle oluşturmakla tehlikeli olmaktadır. Güneşle birlikte ısınan yamaçlarda çığ riski yükselir. Bulutlu gecelerin daha sıcak oluşu, ilkbaharın sıcak rüzgarları ve yağmur fırtınası, üstteki tabakayı eritip ağırlaştırarak çığ oluşumuna neden olabilir.
- **Rüzgar**
Yoğun bir kar yağışına eşlik eden rüzgar çığ riskini yükseltir. Kuvvetli bir rüzgar tek başına çığa neden olabilir.
- **Taze bol kar**
30 cm den fazla ise tehlike oluşturur.
- **Kalın kar**
Kar ne kadar kalın olursa doğal engelleri o kadar aşar ve kayma riski artar.
- **Islak ya da yapışkan yoğun kar**
Bu tür kar ağır olduğundan altındaki tabaka tarafından tutulamaz ve kayma olasılığı artar.
- **Kar tanelerinin şekli**
İğne ve küçük taneler şeklindeki kar, yılsız şeklindeki kardan daha tehlikelidir.
- **Katmanlar arasında boşluk**
Katmanlar arasındaki hava boşlukları nedeniyle sağlam tutunma olmayacağı için risk artar.
- **Kornişli bölgeler**
Kornişlerin düşmesi çığa neden olabilir.
- **Yamaç eğimi**
Çığ en çok 25-45 derece eğimli yamaçlarda görülür.
- **Yamaç yüzeyi**
Kaya tabakası gibi yüzeyler çığ için uygun zemin oluşturur. Büyük kayalar katmanları tutacağı için çığ olasılığı düşüktür.
- **Yamaç profili**
Dışbükey yamaçlar genellikle diğerlerinden daha tehlikelidirler. Gerilimin en yüksek olduğu bölümde kırılma olasılığı yüksektir.
- **Yamacın yönü**
Kuzey yamaçlardaki kar kışın ortasında, güneydekiler ise ilbaharda ve güneşli günlerde daha çok kayma riski taşır.
- **Kuytu yamaçlar**
Rüzgarın savurduğu karla dolan bu yamaçlarda kar hem derin hem de gevşektir.
- **İnsan**

- **Ses**
- **Deprem**

ÇIĞ TÜRLERİ

- 1. Gevşek kar çığları**
Islak kar çığlarıdır. Gece ve gündüz arasındaki ısı farkından ötürü erime donma nedeniyle oluşur.
- 2. Toz kar çığları**
En tehlikelidir. Ses ve patlama ile birlikte toz bulutu gibi gelir. Hızı 360 km ye çıkabilir. Boğulma nedeniyle ölüme yol açar.
- 3. Tabaka kar çığları**
En çok görülenidir. Ezerek ve biçerek yok eder.

ÇIĞ RİSKİ BULUNAN YAMAÇ GEÇİŞİNDE YAPILMASI GEREKENLER

- Mümkünse sırt hattından gidilir.
- Yamaç üzerinde varsa kayalık, ağaçlık bölgeler hedeflenir.
- Yamaç teker teker geçilir.
- Karı en az noktadan kesecek şekilde uzun adımlar atılır.
- Karı en az ve en kısa kesecek şekilde yamaca dönük vaziyette yana atılan adımlarla geçilir.
- Emniyet alınan ve hedeflenen yerin güvenli olması halinde ip emniyetinde teker teker geçilir.
- Çığ geldiğinde çantanın atılabilmesi için bel tokası açık bırakılır.
- Sıkıca giyinilir.
- Varsa çığ kaytanı hazır tutulur.
- Varsa bieps cihazı çalıştırılır.

ÇIĞA YAKALANILDIĞINDA

- Çanta ya da kayak gibi malzemelerden kurtulun.
- Kazmanızı saplayarak aşağı kaymayı geciktirmeye çalışın.
- Bağırın ki diğerleri sizi farketсин.
- Yana doğru koşmaya ya da atlamaya çalışın.
- Yüzme hareketleri bazen yardımcı olur.
- Gömülünce, kar göğsü sıkıştırmadan önce derin nefes alınarak göğüs kafesine geniş bir alan yaratılır. Kollar ve eller başın önünde bir solunum boşluğu oluşturmak üzere yüzün karşısında tutulur. Kuru ve toz kar, erken boğulma bakımından o kadar tehlikeli değildir. Çünkü içinde hava vardır. Islak kar yüz dışında olsa dahi sıkıştırmak suretiyle ölüme neden olabilir.
- Panikten ve enerji harcamaktan kaçının. Arkadaşlarınız büyük olasılıkla sizi arıyorlardır.

ÇIĞ TESTİ

Bir kürek yardımıyla yamaçta 1 m boyunda 90 cm eninde ve bir iki katman derinliğinde bir kar kesiti alınır. Ortaya çıkan katmanlarda aşağıdaki değerlendirmeler yapılır.

- Farklı sertlikteki komşu katmanlar
- Çok yumuşak katmanlar (El çok kolay giriyorsa)
- Katmandan yapılan kartopundan su sızıyorsa
- Buz katmanları
- Kristaller
- Yapışık olmayan taneler, küçük kar topları
- Hava boşluğu

Bunlardan herhangi birinin varlığı, yamaçta tehlikeli bir zayıflığın işareti olabilir. Kürekle ya da elle çekilen bir katman 5-10 kg lık bir kuvvet uygulaması ile kayabiliyorsa çığ riski vardır.